

DECIZIE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Galina Stratulat
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Eugeniu Turuta,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu
Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor
patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material,
împotriva deciziei din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 8 aprilie 2015 Eugeniu Turuta a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Denis Zaulin, administratorul site-lui <http://www.alllibrary.com>,
înregistrat în Federația Rusă, concretizată ulterior prin cererea din 25 noiembrie
2016 (vol. II f.d. 13-17), solicitând:

1. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de
autor, și anume: a dreptului exclusiv de reproducere a operei, a lui Eugeniu Turuta
asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка,
характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем
УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности
низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные
усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components
Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor
Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD
Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей
мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

2. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de
autor, și anume: a dreptului exclusiv de distribuire a operei, a lui Eugeniu Turuta
asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка,
характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем
УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности
низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные
усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components

Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

3. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de punere la dispoziție în regim interactiv a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

4. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de modificare a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

5. În temeiul art. 63 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (dreptul exclusiv de reproducere, de distribuire a originalului sau a exemplarelor operei, de punere la dispoziție în regim interactiv a operei) ale lui Eugeniu Turuta să fie încasat din contul lui Denis Zaulin în beneficiul lui Eugeniu Turuta beneficiul ratat pentru următoarele opere:

- pentru cartea „Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”, 16 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 999 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 15 984 de euro;

- pentru cartea „Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”, 22 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 1691 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 37 202 euro;

- pentru cartea Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”, 25 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 2146 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 53 650 de euro.

În total suma de 106 836 de euro.

6. În temeiul art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (dreptul exclusiv de reproducere, de distribuire a originalului sau a exemplarelor operei, de punere la dispoziție în regim interactiv a operei, dreptul la transformarea, adaptarea, aranjamentul sau alte modificări ale operei) ale lui Eugeniu Turuta, să fie încasat din contul lui Denis Zaulin în beneficiul lui Eugeniu Turuta următoarele sume compensatorii:

- pentru cartea „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;
- pentru cartea „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;
- pentru cartea „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;
- pentru cartea „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008 - (5000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;
- pentru cartea „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010” = 15 000 lei; - pentru cartea SMD-Codes;
- pentru cartea „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010” - (5 000 lei x 3 drepturi încălcate) = 15 000 lei;
- pentru cartea SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011” - (5 000 lei x 3 drepturi încălcate) = 15 000 lei;
- pentru cartea „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei.

În total suma de 145 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că este autor a mai multor cărți din domeniul informării despre componentele electronice semiconductoare, în special a cărților „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

A invocat că pârâtul contrar prevederilor art. 11 alin. (1) lit. a) și d) și art. 54 din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, art. 11 bis alin. (1) al Convenției de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1866, art. 6 al Tratatului O.M.P.I. privind dreptul de autor, fără acordul său, a produs și distribuit prin punerea la dispoziție în regim interactiv cărțile sus menționate, al căror autor și titular al dreptului de autor este, pe site-lui <http://www.all-library.com>.

Reclamantul a menționat că acțiunile ilegale de reproducere și distribuire prin punere la dispoziție în regim interactiv a cărților, sunt probate prin Actul executorului judecătoresc privind constatarea faptelor și a stărilor de fapt nr. 075/725/14 din 5 decembrie 2014.

Prin hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material.

S-a constatat încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului exclusiv de distribuire a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000

современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

În rest cerințele s-au respins ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, avocatul Prepeșița Mihaela, în interesele lui Denis Zaulin, la 20 iunie 2017, a declarat apel.

La fel, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Eugeniu Turuta, la 24 iunie 2017, a declarat apel.

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Eugeniu Turuta.

S-a admis cererea de apel depusă de Denis Zaulin, reprezentat de avocatul Mihaela Prepeșița.

S-a casat hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă de respingere, ca nefondată, a cererii de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material.

Prin decizia din 22 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Eugeniu Turuta.

S-a casat decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Eugeniu Turuta și avocatul Prepeșița Mihaela în interesele lui Denis Zaulin și s-a menținut hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 3 iunie 2019, Eugeniu Turuta a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurentul a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, menționând că este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În sensul dat a invocat că instanța de apel a aplicat eronat legea și a încălcat dreptul la un proces echitabil.

În special a remarcat că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au examinat și nu s-au expus asupra cerinței de încasare a compensației pentru încălcarea drepturilor de autor, înaintate în temeiul art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul constată că recursul împotriva deciziei din 6 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat în termen, la 3 iunie 2019, având în vedere că

materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost recepționată de către Eugeniu Turuta la 2 aprilie 2019 (vol. III f.d. 31).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 4 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Eugeniu Turuta a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Verificând materialele cauzei, în raport cu argumentele invocate în recurs și în coroborare cu normele de drept aplicabile la caz, Colegiul consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce succed.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Aici, Colegiul menționează că din economia art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă rezultă cu suficientă precizie că trimiterea la rejudecare doar o singură dată pentru erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs se referă în exclusivitate la retrimiterile repetate ale proceselor cauzate de erori anterior constatate de către instanța de recurs pe fondurile acțiunilor examinate.

În speță, prin decizia din 22 august 2048 a Curții Supreme de Justiție, instanța de recurs nu a examinat fondul cauzei, iar erorile depistate nu au fost anterior constatate și nu au constituit motiv de trimitere a cauzei la rejudecare.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Din art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă se distinge că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea

probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul constată că la 8 aprilie 2015 Eugeniu Turuta a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Denis Zaulin, administratorul site-lui <http://www.alllibrary.com>, înregistrat în Federația Rusă, cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material. (vol. I f.d. 3-9)

Iar, la 25 noiembrie 2016 Eugeniu Turuta a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune. (vol. II f.d. 13-17)

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material și a constatat încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului exclusiv de distribuire a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

În rest cerințele fiind respinse ca neîntemeiate. (vol. II f.d. 96-107)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, avocatul Prepeșița Mihaela, în interesele lui Denis Zaulin la 20 iunie 2017 și Eugeniu Turuta la 24 iunie 2017, au contestat-o cu apel.

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Eugeniu Turuta, s-a admis cererea de apel depusă de Denis Zaulin, reprezentat de avocatul Mihaela Prepeșița, s-a casat hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă de respingere, ca nefondată, a cererii de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material. (vol. II f.d. 165-173)

În motivarea deciziei din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a reținut că instanțele de judecată din Republica Moldova nu sunt competente pentru examinarea litigiului dat, din motiv că speței date îi sunt aplicabile prevederile art. 40 al Tratatului cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiat între Republica Moldova și Federația Rusă, fapt din ce rezultă că cauza respectivă urmează a fi judecată de instanțele judecătorești din Federația Rusă.

Prin decizia din 22 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Eugeniu Turuta, s-a casat decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. (vol. II f.d. 203-210)

Casând decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a

menționat că instanța de apel, soluționând problema competenței jurisdicționale în prezenta cauză, eronat a concluzionat asupra lipsei de competență a judecătorilor naționale ale Republicii Moldova în judecarea prezentului litigiu și, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează a se expune asupra fondului apelului, prin prisma verificării legalității soluției instanței de fond.

Ca urmare a examinării cererilor de apel, instanța de apel, prin decizia din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a respins apelurile declarate de Eugeniu Turuta și avocatul Prepeșița Mihaela în interesele lui Denis Zaulin și a menținut hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (vol. III f.d. 15-28)

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, Eugeniu Turuta a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Judecând recursul, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu dispozițiile art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

La rândul său, art. 240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă prevede că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Prin prisma art. 241 alin. (1-6) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii.

Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecării, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În altă ordine de idei, Colegiul notează că Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Astfel, pentru ca hotărârea judecătorească să corespundă acestor cerințe, instanța de judecată, primordial, trebuie să identifice obiectul acțiunii civile, care-l formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Respectiv, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acestuia.

Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii în cauza dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, CtEDO a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari vs. Finlanda*).

În acest sens se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cerințele și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Colegiul remarcă că prin emiterea unor hotărâri superficiale, poate fi pusă în pericol însăși substanța dreptului individului la un proces echitabil. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va

considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (cauza CEDO Hiro Balani vs. Spania, hotărârea din 9 decembrie 1994).

Astfel, omiterea aspectului dat constituie o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care garantează oricărei persoane dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale.

Instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În prezenta cauză, toate solicitările au fost expuse de reclamant în cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor.

Mai mult, pe parcursul examinării cauzei, conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 1 mai 2017 (f.d. 88-89), reclamantul a menționat despre faptul că susține integral cererea de chemare în judecată.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia pronunțată de instanța ierarhic inferioară nu satisface criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc deoarece nu relevă nici o concluzie asupra pretenției cu privire la încasarea sumelor compensatorii de 145 000 lei pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (dreptul exclusiv de reproducere, de distribuire a originalului sau a exemplarelor operei, de punere la dispoziție în regim interactiv a operei, dreptul la transformarea, adaptarea, aranjamentul sau alte modificări ale operei), înaintate de reclamant în temeiul art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, deși aceasta cu certitudine a fost susținută în judecată.

Colegiul remarcă faptul că, în esență, instanța de apel expunând în textul deciziei normele de drept și circumstanțele de fapt, prin o analiză superficială a acestora, referitor la cerințele întemeiate de Eugeniu Turuta în baza prevederilor art. 63 alin. (2) lit. a) și lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, nu s-a limitat decât să constate că acestea sunt neîntemeiate și corect respinse de prima instanță, deși nici instanța de fond nu s-a expus asupra solicitării menționate.

Respectiv, instanța de apel nu a motivat concluzia privind respingerea pretenției înaintate în temeiul art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, menționând doar că apelantul Eugeniu Turuta a recunoscut în apel legalitatea hotărârii în partea respingerii pretenției privind încasarea de la pârât a venitului ratat, conform art. 63 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010.

Instanța de recurs reiterează că instanța de apel urma să determine cert pretențiile ce au fost înaintate de reclamant și pretențiile ce au fost examinate prin hotărârea din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Aici, Colegiul subliniază că obiect al analizei prezentei cauzei îl au următoarele cerințe ale reclamantului Eugeniu Turuta, expuse în cererea de chemare în judecată, ulterior concretizată prin cererea din 25 noiembrie 2016 (vol. II f.d. 13-17), și anume:

1. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de reproducere a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные

усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

2. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de distribuire a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

3. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de punere la dispoziție în regim interactiv a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”; „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

4. Să fie constatată încălcarea de către Denis Zaulin a dreptului patrimonial de autor, și anume: a dreptului exclusiv de modificare a operei, a lui Eugeniu Turuta asupra operelor (cărților): „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006”; „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008”; „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005”; „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008; „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997”.

5. În temeiul art. 63 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (dreptul exclusiv de reproducere, de distribuire a originalului sau a exemplarelor operei, de punere la dispoziție în regim interactiv a operei) ale lui Eugeniu Turuta să fie încasat din contul lui Denis Zaulin în beneficiul lui Eugeniu Turuta beneficiul ratat pentru următoarele opere:

- pentru cartea „Active SMD Components Marking Codes, ediția 2007”, 16 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 999 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 15 984 de euro;

- pentru cartea „Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010”, 22 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 1691 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 37 202 euro;

- pentru cartea Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011”, 25 euro (prețul de vânzare a unei cărți) x 2146 (numărul de cărți distribuite ilegal de către pârât) = 53 650 de euro. În total suma de 106 836 de euro.

6. În temeiul art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 2 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (dreptul exclusiv de reproducere, de distribuire a originalului sau a exemplarelor operei, de punere la dispoziție în regim interactiv a operei, dreptul la transformarea, adaptarea, aranjamentul sau alte modificări ale operei) ale lui Eugeniu Turuta, să fie încasat din contul lui Denis Zaulin în beneficiul lui Eugeniu Turuta următoarele sume compensatorii:

- pentru cartea „Активные SMD-компоненты. Маркировка, характеристики, замена, СПб, НИТ, 2006” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;

- pentru cartea „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги, СПб, НИТ, 2008” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;

- pentru cartea „3500 микросхем усилителей мощности низкой частоты и их аналоги, М, ДМК-Пресс, 2005” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;

- pentru cartea „Предварительные усилителей низкой частоты, М, ДМК-Пресс, 2008 - (5000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei;

- pentru cartea „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010” = 15 000 lei; - pentru cartea SMD-Codes;

- pentru cartea „SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2010” - (5 000 lei x 3 drepturi încălcate) = 15 000 lei;

- pentru cartea SMD-Codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, ediția 2011” - (5 000 lei x 3 drepturi încălcate) = 15 000 lei;

- pentru cartea „Усилителей мощности низкой частоты – интегральные микросхемы, М, Патриот, 1997” - (5 000 lei x 4 drepturi încălcate) = 20 000 lei. În total suma de 145 000 lei.

Din textul deciziei contestate anumite considerente care ar reflecta o apreciere pe deplin a acestor pretenții nu se identifică, or, instanța de apel și-a expus motivarea deciziei printr-o concluzie generalizată, aici Colegiul accentuează că acest aspect reprezintă o obligație imperativă pentru instanța de apel de a se expune asupra tuturor pretențiilor din cererea de chemare în judecată, în condițiile în care acest aspect a fost invocat de reclamant/apelant și în cererea de apel.

Astfel, Colegiul statuează că deși exista ca motiv de apel, instanța de apel nu s-a pronunțat referitor la pretenția de la pct. 6, indicat mai sus.

Cu atât mai mult, este de observat că atât în partea introductivă a hotărârii din 7 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cât și a deciziei din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu este indicată această pretenție, contrar prevederilor art. 241 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, Colegiul

conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 373 din Codul de procedură civilă. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al apelantului/recurentului, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

Din aceste considerente, Colegiul constată încălcarea cu certitudine de către instanța inferioară a normelor procedurale și anume omiterea de a se expune asupra tuturor solicitărilor din cererea de chemare în judecată.

Date fiind aceste încălcări grave săvârșite de instanțele de judecată ierarhic inferioare, singura soluție legală și rezonabilă este casarea și trimiterea spre rejudecare a cauzei. Nu poate fi reținută cauza pentru a fi judecată în fond, or, așa cum a fost arătat mai sus, dispozițiile legale au fost încălcate în mod flagrant, nejustificat, cu urmări extrem de serioase, severe și cu un potențial de pericol pentru ordinea juridică.

Prin urmare lacunele depistate nu pot fi înlăturate de instanța de recurs, și urmează a fi înlăturate în cadrul rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Față de aceste considerente, instanța de recurs apreciază că la caz se impune casarea deciziei recurate, urmând ca instanța de apel la rejudecare să dea o deplină eficiență tezelor punctate ca fiind lăsate fără o analiză/verificare, aspecte omise în analiza anterioară a soluționării cauzei în ordine de apel sau care nu au fost dezbătute în condiții de contradictorialitate cu părțile interesate.

Totodată, Colegiul reține că netrimiterea cauzei spre rejudecare a doua oară, a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurentului, aplicarea ei producându-i daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

De altfel și recurentul a solicitat expres în recurs trimiterea cauzei la rejudecare.

Nu este admisibil ca cererile părților să fie judecate pentru prima dată în calea de atac, cu pierderea unui grad de jurisdicție.

Se poate deroga de la un al doilea grad de jurisdicție și judeca pe fond cauza direct în calea de atac în considerarea respectării unor alte principii cum ar fi soluționarea într-un termen rezonabil a cauzei (principiu în virtutea căruia legiuitorul a optat pentru netrimiterea cauzei spre rejudecare a doua oară), însă aceasta numai în condițiile în care instanța de fond a respectat dispozițiile instanței de control judiciar și a pronunțat o soluție rezonabilă, motivată, cu respectarea drepturilor procesuale fundamentale și a organizării judiciare.

La caz, o altă soluție decât aceea a trimiterii spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii săvârșite de instanțele de fond și cu o periclitate a sistemului judiciar în ansamblu, întrucât, dacă modul de abordare al instanței de fond ar fi însușit și de alte instanțe s-ar ajunge la o inexistență de fapt a instanțelor de fond, la inutilitatea unei judecăți în primă instanță și, implicit, la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

În atare circumstanțe, se decide casarea integrală a deciziei atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel pentru a se asigura părților o

judicare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc ce va fi adoptat.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să ia în considerare aspectele expuse anterior și să examineze cauza în ordine de apel, analizând toate cerințele înaintate, relevanța și dezbaterile probelor prin respectarea principiului contradictorialității și nemijlocirii în proces.

În circumstanțele relatate, având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut, fiind reglementate de norme imperative, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea deciziei, instanța de recurs nu va mai analiza celelalte motive invocate prin cererea de recurs.

Pentru considerentele date, ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectivele omisiuni și accentuând inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art. 432 alin. (3) lit. d) și f) din Codul de procedură civilă), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra necesității remiterii cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Astfel, având în vedere cerințele dreptului la un proces echitabil, precum și motivarea evazivă și lipsită de consistență a deciziei contestate, împrejurare care echivalează cu necercetarea cauzei și face imposibilă realizarea controlului judiciar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Eugeniu Turuta și a casa integral decizia din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Eugeniu Turuta.

Se casează integral decizia din 6 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva lui Denis Zaulin cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și repararea prejudiciului material, se restituie spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ion Druță

judecătorii

Tatiana Vieru

Galina Stratulat

Nina Vascan

Dumitru Mardari